

Információ és kommunikáció

- Holnap moziba megyek, szeretném, ha velem tartanál! – mondja a barátod. Ha eddig nem tudtál a barátod tervéről, akkor **új ismerethez**, azaz **információhoz** jutottál azzal, hogy beszámolt neked a tervéről. A meghívásra illik válaszolni, ekkor a barátod kap tőled információt arról, hogy elmész-e vele moziba. Közöttetek **információcsere** zajlott le.

Mi a kommunikáció?

Az embernek szüksége van arra, hogy a körülötte lévő világgal kapcsolatot alakítson ki, teljesen elszigetelten senki sem képes élni. Ezt a kapcsolatteremtést, az emberek közötti **tudatos információcsere**t összefoglaló néven **kommunikációnak** nevezzük.

Őseink kezdetben mozdulatokkal, testtartással, arcjátékkal, a szem mozgásával, ösztönös hangokkal cseréltek információt. A kommunikációnak ezt a formáját **metakommunikációnak** nevezzük, ezt gyakran használják a beszéd kísérőjeként is. Egy mondat értelmét nagyban befolyásolhatja az, hogy milyen arckifejezés kíséri.

A testbeszéd egy része nemzetközi, például a mosoly az egész világon, örömet fejez ki. Bólintás egész Európában az igenlés, helyeslés jele.

A kommunikációnak régen határt szabott, az emberek közötti távolság. Ám az ember igen találékony, füstjelekkel, fényjelekkel, dobszóval viszonylag nagy távolságokra tudtak üzeni megbeszélte jelek alapján. A középkorban az információ továbbítására futárszolgálatot építettek ki, és a postagalamb is alkalmasnak bizonyult üzenetek küldésére. Később a táviró, a telefon majd rádió és televízió feltalálása segítette elő a kommunikációt, ezeket **tömegkommunikációs** eszközöknek nevezzük.

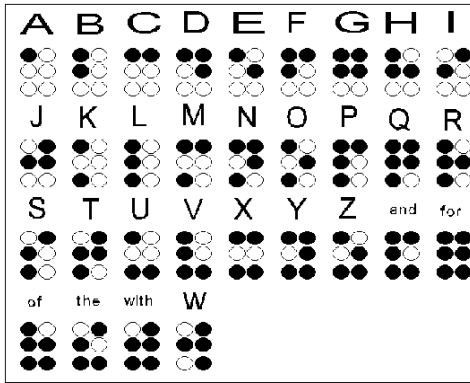
Az információ továbbítása

Bármilyen módját is választjuk a kommunikációnak, az információ továbbításához **jelekre van szükség**. Az információ továbbítására alkalmas jelek fény, hang, illat, hő, tapintás útján jutnak el hozzánk, és ezeket **érzékszerveinken** keresztül észleljük. Ezekon kívül vannak más szerveink, amelyek képessé tesznek minket **jelek előállítására**. Például a hangképző szerveink, az izmaink, amelyek a megfelelő mozgást biztosítják az íráshoz.

Azon emberek, akiknek valamelyik érzékszerve sérült, másként kommunikálnak. Például a siketek, a jelbeszédet használják. A szavakat kézmozdulatok helyettesítik, ezt a mutogatást **jelelésnek** nevezzük. A vakok hallás és tapintás útján tájékozódnak, olvasni a nekik kifejlesztett Braille-ábécé (bráj), segítségével.

Jelrendszerek

Az emberek által használt jelrendszerek **megállapodás alapján jöttek létre**, ilyen a leggyakrabban használt jelrendszer, a **nyelv** is. Különböző népek más jelrendszert használnak, azaz más nyelvet beszélnek. A különböző nyelvekben tehát a szavak bírnak jelentéssel, azokból áll össze a jelrendszer. Jelrendszerek például **KRESZ-táblák**, **Morse-ábécé**, a **szolmizációs kézjelek**. Ezek szintén megállapodás eredményeképpen jöttek létre, használatuk azonban az egész világon egységes.

Braille-ábécé

KRESZ-táblák

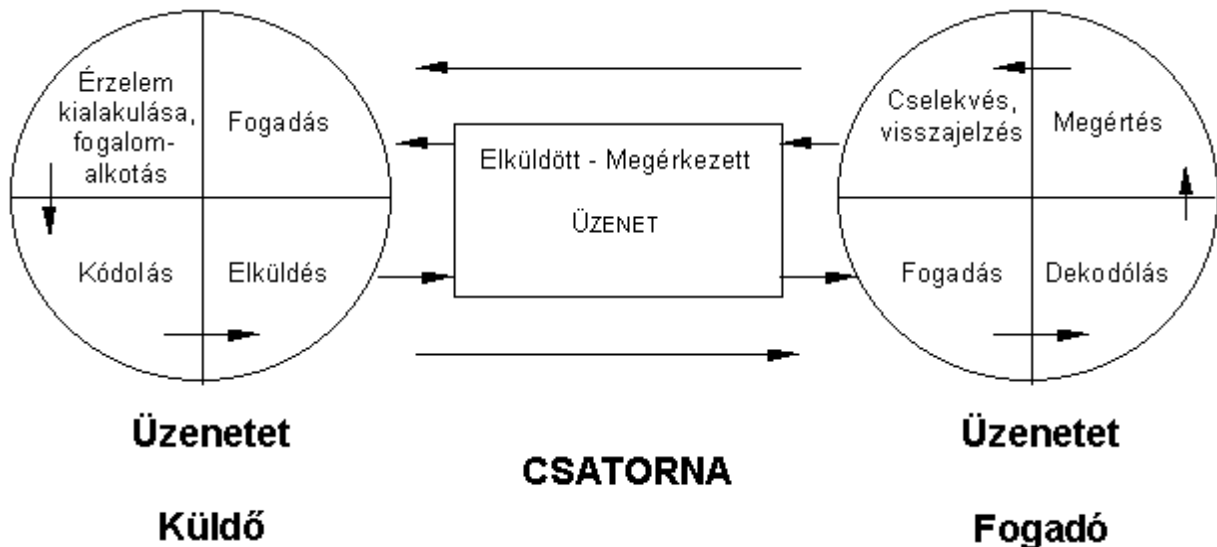
A	.-	M	--	Y	-.-	6	----
B	...-	N	-.	Z	...-	7	----
C	-.-	O	---	Ä	..-	8	----
D	-..	P	...-	Ö	---	9	----
E	.	Q	--.	Ü	..-	.	----
F	..-	R	.-.	Ch	----	,	----
G	---	S	...	0	----	?	----
H	T	-	1	!	----
I	..	U	.-.	2-	:	----
J	.-.-	V	...-	3-	"	----
K	-.-	W	.-.	4-	'	----
L	...-	X	-.-	5	=	----

Morse-ábécé

Kommunikáció folyamata

Adó, vevő, közlemény, hír, környezet, zaj, kódolás, dekódolás.

Az emberek közötti kommunikációs viszony - pontosabban viszonyrendszer - rendkívül bonyolult jelenségek és folyamatok összessége, megismerésük a tudományoknak még hosszú ideig feladatokat fog adni. Épp ezért az *alábbi kommunikációs modell* bizonyos fokú leegyszerűsítése a tényleges jelenségnek, illetve a jelenség összetevőinek.

A modellhez kapcsolódó meghatározások:

Kódolás: a közlés módjának, formai sajátosságának, jelrendszerének (más szóval szimbólumainak) megválasztása.

Jel: a választott kód elemi egysége.

Dekódolás: a közlő által választott kód "megfejtése", amelynek két feltétele van:

- a fogadónak ismernie kell a közlő által választott kódot (ellenkező esetben közvetítő eszközt vagy személyt kell igénybe vennie).
- az üzenet jelentéstartalmának azonosnak kell lennie a közlő és a fogadó számára.

Csatorna: a jeleket közvetítő közeg.

Zaj: a jelek továbbhaladását lassító, zavaró vagy akadályozó körülmény a csatornában.